

19 291

Noord-Atlantische Assemblée

Nr. 25

VERSLAG VAN DE JAARLIJKSE ZITTING 1998

Vastgesteld 16 december 1998

De Noord-Atlantische Assemblée (NAA) heeft van 9 tot en met 13 november 1998 in Edinburgh haar jaarlijkse zitting gehouden. Aan de zitting namen naast delegaties uit de zestien NAVO-lidstaten ook geassocieerde delegaties (zonder stemrecht) uit Albanië, Bulgarije, Estland, Hongarije, Litouwen, Macedonië, Moldova, Oekraïne, Polen, Roemenië, Rusland, Slovenië en Tsjechië en waarnemers uit Finland, Israël, Japan, Marokko, Oostenrijk, het Europees Parlement en de WEU-assemblee deel. De Nederlandse delegatie naar deze zitting bestond voor zoveel de Eerste Kamer betreft uit de leden Van Eekelen (VVD, voorzitter van de delegatie), Van Gennip (CDA), Van Graafeiland (VVD), Hirsch Ballin (CDA) en K. Zijlstra (PvdA), en voor zoveel de Tweede Kamer betreft uit de leden Harrewijn (Groen Links), Hoekema (D66), Van Oven (PvdA), Patijn (VVD), Weisglas (VVD) en M. Zijlstra (PvdA).

Het programma van de zitting was als volgt:

- maandag 9 november: vergaderingen van de griffiers van de delegaties en van het standing committee.
- dinsdag 10 en woensdag 11 november: vergaderingen van de algemene commissies.
- donderdag 12 november: 's ochtends vergadering van het standing committee; 's middags een excursie naar Perth, aangeboden door de gastheren.
- vrijdag 13 november: plenaire vergadering.

Algemene Commissies (general committees)

Hieronder worden de rapporten, die in de vergaderingen van de algemene commissies aan de orde zijn geweest, alsmede de gastsprekers vermeld. Met * aangeduide documenten zijn in het Engels beschikbaar bij de griffie voor de interparlementaire betrekkingen.

Commissie voor civiele aangelegenheden

a) *Stability in Southeastern Europe: An ongoing Challenge**.

Inhoud: The Federal Republic of Yugoslavia (Kosovo). The Yugoslav

Political Scene I: Serbia. The Economy. The Yugoslav Political Scene II: Montenegro). Croatia. The Former Yugoslav Republic of Macedonia (A fragile domestic situation. The impact of the Kosovo Conflict. The response of the international community). Albania. Bosnia and Herzegovina. Integrating the Region into Euro-Atlantic Institutions. Algemeen rapporteur: de heer Paecht (Frankrijk).

b) Media and Civil War: The Bosnia and Herzegovina Experience.*

Inhoud: Introduction (Halloween night 1938 – CBS radio. The Romanian Revolution live. Image strategies).

The international Media: the case of Bosnia and Herzegovina (Pre-war media coverage in the Balkans. The media and its influence on state policy. The international media and the civil war in Bosnia). The local media and the conflict in Bosnia-Herzegovina (The local media and the preparation of the Yugoslav war. Pre-war local media in Bosnia: inventory. The local media during the war in Bosnia. The media in the Post-Dayton era). The media and peace-keeping forces in Bosnia and Herzegovina (IFOR/SFOR relations with the press. SFOR and the local media). Rapporteur: de heer Gheorghiu (Roemenië).

c) Military Support for Civilian Operations in the Context of Peacekeeping Missions.*

Inhoud: Peace support operations: an enabling framework. Working with civilians (The military understanding. Other aspects of civil-military co-operation. For a comprehensive NATO civic policy). Law and order (Filling the requirement gaps. Building on national models. Domestic and International Security, and Democratic Control).

Rapporteur: de heer **Van Eekelen**.

d) Gast sprekers waren :

- de heer Hill, Amerikaans ambassadeur in Macedonië.
- de heer Rugova, president van Kosovo.
- mevrouw Mowlam, Brits staatssecretaris voor Noord-Ierland, over «The Good Friday Agreement on Northern Ireland».
- de heer Aragona, secretaris-generaal van de OVSE over The OSCE's role in South-eastern Europe.

Commissie voor defensie en veiligheid

a) The new NATO: Security for an Undivided Europe.*

Inhoud: The new Security Landscape. Enlargement – Practised Conflict Prevention. Threats, Dangers, Risks: Expect the Unexpected. New NATO Strategy: Crisis Management and War Prevention. The new Forces: small, flexible, mobile, fast. Competing visions: Entering uncharted waters (NATO – A global player? The Russian vision: indivisible security. The European Security and Defence Identity (ESDI): Thin Ice).

Algemeen rapporteur: de heer **Hoekema**.

b) NATO Forces: Preparing for New Roles and Missions.*

Inhoud: The Framework (Crisis management capabilities. Peace Support Operations. Peacetime). Redefining NATO's strategic concept. National concerns (Germany: revising military doctrine. The Spanish role in NATO. Inscripting French Defence into a multinational framework. Turkey: a special case. High Priority to peacekeeping: Netherlands case. Adapting Italian conscription. Danish contribution to regional stability. United

Kingdom: modern forces for multinational operations. Transforming the US Defence – National Security in the 21st Century).

Rapporteur: de heer Forcieri (Italië).

c) European Security: The Baltic Contribution.*

Inhoud: History of the Baltic Region: pride, wounds and lessons. Estonia (The political system. Society and its ethnic structure. Economy. Defence and Security). Latvia (The political system. Society and its ethnic structure. Economy. Defence and Security). Lithuania (The political system., Society and its ethnic structure. Economy. Defence and Security). Baltic Co-operation.

Rapporteurs: de heren Rompkey (Canada) en **Hoekema**.

d) The Reform of the Russian Military: Prospects, Possibilities and Dangers.*

Inhoud: The Situation: down but not out! Military Reform: «Hardly popular». Struggle for survival.

Prospects: On Paper a farsighted concept. Concerns (A lower nuclear threshold? Arms Procurement, Arms Industry, Arms Exports. Control of Arms Trade. Nuclear safety. Conventional Arms Control).

Rapporteur: de heer Cook (Verenigd Koninkrijk).

e) Beyond IFOR and SFOR: After the Combatant comes the Legislator.*

Inhoud: Lessons from IFOR and SFOR Operations (Political oversight and planning operations, Better institutional co-ordination, Further involving partner countries. The nature of the mission: dynamic). Reasons for inactivity (A NATO unprepared. UN/NATO tensions. Lack of consensus). Lessons learnt from the Bosnian tragedy.

Rapporteur: de heer **Van Eekelen**.

f) Gast sprekers waren:

- de heer Cragg, assistent-secretaris-generaal, defence planning and operations van de NAVO, over NATO Reform and NATO Strategy: Collective Security for the 21st Century;
- brigade-generaal Loquai, van de OVSE te Wenen, over Arms Control in the former Yugoslavia;
- de heer Bielecki, voorzitter van de commissie voor buitenlandse zaken uit de Poolse Sejm (parlement), over The Reform of the Polish Forces;
- de heer Haekkerup, minister van defensie van Denemarken, over NATO Reform and the new NATO Strategy: the Nations' Views;
- de heer Potter, directeur van het Centre of Non-Proliferation Studies van het Monterey Institute for International Studies in Californië, over Prospects for US-Russian Co-operation for Non-Proliferation in the Post-Cold War Era;

Economische commissie

a) Transnational Organised Crime – An Escalating Threat to the global Market.*

Inhoud: A darker side of Globalisation. Transnational organised Crime: trends and networks. The global criminal network. Money laundering. The transition economy and organised crime. Russian crime groups. Economic consequences. Global markets – National legislation and law enforcement. Parliaments and the combat against organised crime – recommendations.

Algemeen rapporteur: de heer **K. Zijlstra**.

b) The costs of NATO Enlargement.*

Rapporteur: de heer Cohen (VK).

c) Central European Defence Markets.*

Inhoud: A burdensome legacy. The Czech Republic. Hungary. Poland. Regional Cooperation. NATO's role.

Rapporteur: de heer Alierta (Spanje).

d) Privatisation in Hungary, Poland and the Czech Republic.*

Rapporteur: de heer **K. Zijlstra**.

e) EU Enlargement, the WTO and Agricultural Reform in Europe.*

Inhoud: The assessment of agricultural transition in the CEEC's. Potential impacts of the enlargement. Poland. Hungary. Czech republic. Estonia.

Slovenia. Cyprus. CAP Reform and Agenda 2000.

Rapporteur: de heer Alierta (Spanje).

f) Gast sprekers waren:

- de heer Petrie, adviseur van de gouverneur van de Bank of England voor Europese en parlementaire zaken, over A British view of European Monetary Integration and the International Financial Crisis;
- de heer Gomulka, van het Centre of Economic Performance van de London School of Economics and Political Science, over The Russian Economic Crisis and the Implications for Central and Eastern Europe;
- mevrouw Antonenko, research fellow aan het International Institute for Strategic Studies, over A Strategic Overview of Energy Politics in the Caspian basin, en de heer Skagen, project manager West- en Zuid-Europa Gas Business Development van Statoil, over The Economic Opportunities in the Caspian basin.

Het comité heeft de heer **Van Gennip** tot voorzitter gekozen.

Politieke commissie

a) The transatlantic Agenda and the new NATO.*

Inhoud: The West and Iraq. Kosovo. NATO and Russia: On track? Ukraine. Future Allies.

Algemeen rapporteur: de heer Voigt (Duitsland).

b) Recasting Euro-Atlantic Security: NATO's Nineteen Nations – OSCE.*

Inhoud: The new Allies (Integration. How much: NATO Accounting and Accountability. Public Support). OSCE (Field Activity, Security Model).

Rapporteur: de heer George (Verenigd Koninkrijk).

*c) NATO's Open Door.**

Inhoud: Why Three? The next wave (Who and when? Potential Obstacles. Intensified dialogue. EAPC and «PFP+». Extra-alliance relationships). And beyond.

Rapporteur: de heer Goss (Verenigde Staten).

d) Poland and Neighbours – Military Cooperation.*

Inhoud: Political Goals and the essence of bilateral military cooperation. Cooperation with individual neighbours (Russian Federation. Lithuania. Belarus. Ukraine. Slovak republic. Czech republic. Germany). Prospects and limits of cooperation.

Rapporteur: de heer Pastusiak (Polen).

e) Towards a Common European Political and Security Space.*

Rapporteur: de heer Pascu (Roemenië).

f) Gast sprekers waren:

- de heer Hill, US Special Envoy to Kosovo;
- de heer Antonenko, research fellow van het International Institute for strategic Studies in Londen, over de Kaukasus;
- de heer Nikonov, voorzitter van het Politika fonds in Moskou, over Domestic and Foreign Policy Trends in Russia;
- de heer Vershbow, permanent vertegenwoordiger van de Verenigde Staten bij de Noord-Atlantische Raad.

Wetenschappelijke en technische commissie

a) The Revolution in Military Affairs.*

Inhoud: The concept of a revolution in military affairs. The Gulf war. Technology trends and new areas of warfare. New operational concepts (Joint Vision 2010. The concept of future joint operations (CFJO). Army vision 2010 and army after next. The full spectrum dominance (FSD). Implications for the alliance).

Algemeen rapporteur: de heer Ibrügger (Duitsland).

b) From Kyoto to Buenos Aires: The Agreement on Greenhouse Gas Emissions.*

Inhoud: The Science of global climate change. The Kyoto Agreement (Key Provisions. The effects of the Kyoto agreement. Ratification. Implementation). The next round of negotiations.

Algemeen rapporteur: de heer Ibrügger (Duitsland).

c) Transfers of Conventional Arms.*

Inhoud: The world arms bazaar (Arms suppliers. Arms recipients). New trends in arms sales. Restraining the arms trade (The Wassenaar arrangement. The United Nations Register of conventional arms. Codes of conduct in arms sales. Anti-personnel landmines and small arms export). Rapporteur: de heren Roesjorde (Noorwegen) en Mates (Verenigd Koninkrijk).

d) The South-Asian Nuclear Crisis and the future of non-proliferation policies.*

Inhoud: Recent developments in nuclear arms control. The south-Asian nuclear crisis (The tests. International reaction. The verification system). Risks of further proliferation.

Algemeen rapporteur: de heer Ibrügger (Duitsland).

e) *Anti-personnel mines: technological issues**.

Rapporteur: mevrouw Parrish (Canada).

f) *Gastsprekers waren:*

- de heer Ritch, permanent vertegenwoordiger van de VS bij het VN International Atomic Energy Agency, over Nuclear Disarmament;
- mevrouw Flower, directeur van het programma «Action 2000» van de Britse regering, over The Millennium Bug;
- de heer Corell, assistent-directeur bij de Amerikaanse National Science Foundation over Scientific Research in Global Climate Change;
- de heer Proudfoot, executive directeur van Oracle Corp, VK, over Information Exchange in Military Coalition operations.

Mediterranean Special Group

*Security in the greater Middle East**.

Inhoud: Country studies (Turkey. Israel. Jordan. Egypt). Implications for Western policies (Competing visions of the Middle East. Reviving western visions.)

Rapporteur: de heer Moya (Spanje).

Standing committee

Het committee heeft besloten de naam van de assemblee te wijzigen in NATO Parliamentary Assembly.

Plenaire vergadering

De vergadering is toegesproken door mevrouw Boothroyd, Speaker van het Britse House of Commons, en de heer **Solana**, secretaris-generaal van de NAVO. Deze herinnerde er onder meer aan dat vorig jaar de top in Madrid en de conferentie tussen NAVO en Rusland hadden plaatsgevonden. Voor het volgend jaar is de top in Washington gepland, waar een nieuw strategisch concept zal worden gepubliceerd en Polen, Tsjechië en Hongarije officieel zullen worden toegelaten als lid-staat.

Het jaar 1998 was echter niet alleen een jaar van consolidatie. De crisis in Kosovo heeft tot beslissingen genoodzaakt die een verderstreckende werking dan alleen Kosovo hebben. Spreker meende dat het juist was geweest de diplomatie te ondersteunen met krachtige argumenten. De inzet van de NAVO is wel degelijk nuttig geweest. Servische militaire en politie-eenheden zijn teruggetrokken, vluchtelingen keren terug naar hun dorpen, de humanitaire situatie is verbeterd.

Van de topconferentie in Washington zei spreker dat het proces van uitbreiding niet met de toetreding daar van drie landen zal eindigen. Wel moeten kandidaat-leden goed voorbereid zijn om toe te treden, moet de NAVO gereed zijn om ze te ontvangen, en moet de NAVO ondertussen gewoon doorgaan met het in te oog houden van de veiligheid in Europa als geheel. Voornaamste drijfveer van de NAVO was en bleef de transatlantische verbondenheid.

De heer Solana heeft vervolgens vragen beantwoord.

Vanuit de Nederlandse delegatie heeft de heer **Van Eekelen** bevestigd dat de komende maanden van groot belang zijn voor de NAVO vanwege het nieuwe strategisch concept en de toetreding van Hongarije, Polen en Tsjechië als lid-staat. Hij meende dat de secretaris-generaal over Kosovo een beetje te diplomatiek was geweest. Bij hetgeen daar gebeurde,

kunnen immers vele vragen worden gesteld. Zoals naar de rol van de NAVO, die van de extraction force en die van de monitoren. Op welke wijze zullen de rapporten van de monitoren worden verwerkt? Onder wiens gezag zal de extraction force opereren? Hoe brengen de Europeanen hun opvattingen met betrekking tot defensie naar voren? Hoe kan de Europese veiligheids- en defensie-identiteit in NAVO-consultaties tot zijn recht komen?

De heer **Solana** antwoordde dat personeel van de OVSE al in Bosnië aan het werk was. In Kosovo was de OVSE er verantwoordelijk voor dat aan de desbetreffende resoluties van de Veiligheidsraad werd voldaan. De rapporten van de monitoren zouden uiteindelijk bij VN-secretaris-generaal Annan en de Veiligheidsraad terecht komen. En voor operaties van de extraction force had de NAVO inmiddels in samenwerking met de OVSE een plan opgesteld. De eerste verantwoordelijkheid voor het bewaren van de vrede ligt nu bij de Servische president Milosevic.

Vervolgens is de vergadering toegesproken door generaal **Clark**, de Supreme Allied Commander Europe (SACEUR). De generaal merkte op dat de rol van de NAVO rond Kosovo een van vele symptomen was van de aanpassingen van die organisatie aan de veranderende omstandigheden in Europa. Het partnerschap voor vrede, een nieuwe commando-structuur, nieuwe en meer flexibele militaire commandocentra, het concept van de Combined Joint Task Forces, de beslissingen in Bosnië, dus buiten het verdragsgebied, actief te worden, de uitbreiding van het bondgenootschap. In Kosovo treedt de NAVO op om een humanitaire crisis op te lossen, die de regionale stabiliteit bedreigde, en dat is voor het eerst in haar bestaan.

De militaire inzet was overigens nog maar net begonnen. Het eerste onbemande luchtverkenningvoertuig was drie weken geleden gestart; de eerste bemande vlucht enkele dagen geleden. De extraction force heeft men laten zitten.

Maar, zei spreker, we hebben slechts een periode van twee tot vier maanden, want zowel de UCK als de Serviërs gebruiken het staakt-het-vuren om zich te herbewapenen. Deze periode zou moeten worden gebruikt om een rechtvaardige en duurzame politieke oplossing te bereiken, iets waarvoor de diplomaten moeten zorgen.

Ook generaal Clark heeft na zijn inleiding vragen beantwoord.

De penningmeester van de NAA, Sir Geoffrey Johnson-Smith (Verenigd Koninkrijk), heeft zijn beleid over het afgelopen jaar uiteengezet en de ontwerp-begroting voor 1999 toegelicht.

De vergadering heeft met beide ingestemd.

De vergadering is toegesproken door de heren Blair, minister-president van het Verenigd Koninkrijk, Balfe, lid van het Europees Parlement, en Emery (Verenigd Koninkrijk) in zijn hoedanigheid van penningmeester van de OVSE-assemblee.

De heer Ruperez (Spanje) is gekozen tot voorzitter van de assemblee. Tot vice-voorzitters zijn gekozen de heren Bliley (Verenigde Staten), Cook (Verenigd Koninkrijk), Köse (Turkije) en Paecht (Frankrijk). Penningmeester Johnson-Smith (Verenigd Koninkrijk) is herkozen.

De resoluties van de commissies zijn geamendeerd en aangenomen.*

Tenslotte heeft de vergadering het door een werkgroep uit de assemblee opgestelde rapport «NATO in the 21st Century» besproken. Vanuit de Nederlandse delegatie heeft de heer **Van Eekelen** zijn waardering voor

het rapport uitgesproken. Hij was het eens met hetgeen daarin over uitbreiding van de NAVO was vermeld.

Het zou goed zijn wanneer de top in Washington niet alleen Slovenië, maar ook Roemenië voor het lidmaatschap zou uitnodigen. In geval van genocide of van zeer ernstige schending van mensenrechten was voor NAVO-ingrijpen geen uitspraak van de Veiligheidsraad nodig; hetzelfde gold voor optreden buiten het verdragsgebied.

Wel diende er consensus onder de 16 lidstaten te zijn. Wat de uitgaven voor defensie betreft, was meer flexibiliteit en bereidheid dingen van anderen over te nemen nodig. Zoals het nu ging, vond een zekere hernationalisatie van het beleid plaats, en die trend moest worden tegengegaan. Secretaris-generaal Solana was over de samenwerking van VN, OVSE en NAVO inzake Kosovo zeer enthousiast geweest.

Maar aan de extraction force zouden geen Amerikaanse grondtroepen deelnemen. Is dit dan een voorbeeld van een Combined Joint Task Force, vroeg spreker. Wat de Europese dimensie betreft, ontbrak een gemeenschappelijke beleidsvisie.

De voorzitter van de delegatie,
Van Eekelen

De griffier van de delegatie,
Van Waasbergen